UUTISET

Ruuan tuottaminen on kultakimpale, varma kasvuala. **PUHEENJOHTAJA JUHA SIPILÄ, KESKUSTA**

Oppositiolta vastalauseet budjettimietintöön

Vuoden 2014 valtion budjetin loppusumma kasvoi eduskunnan valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä 35,3 miljoonalla eurolla. Se on reilusti alle tuhannesosa talousarvion loppusummasta, joka on noin 54,1 miljardia euroa.

Suurimmat määrärahalisäykset, yhteensä vajaat 10 miljoonaa euroa, tehtiin liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan.

Lisäpanostuksia suunnattiin muun muassa yksityistieavustuksiin, Pietarsaaren satamatien kunnostamiseen sekä Hanko–Hyvinkää-radan sähköistyksen suunnitteluun.

Oppositiopuolueet, perussuomalaiset ja keskusta jättivät vastalauseensa valiokunnan budjettimietintöön.

”Näkemys puuttuu”

Perussuomalaisten vastalauseen mukaan hallitukselta puuttuvat keinot ja näkemys, joilla talouden ongelmat ratkaistaan. Hallituksen keskeiset tavoitteet velkaantumisen taittamisesta, työllisyysasteen nostosta ja työttömyyden laskusta eivät voi toteutua.

Vastalause perustuu perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitettyihin kasvu-, työllisyys, vero-, energia- ja hyvinvointi- ja turvallisuuspaketteihin.

Työllisyyspaketissa eläkemaksuja porrastettaisiin niin, että yli 55- ja alle 30-vuotiaiden eläkemaksuja laskettaisiin. Energiaverotusta puolue alentaisi 200 miljoonalla. Kotimaisen energian asemaa suhteessa kivihiileen ja muuhun tuontienergiaan parannettaisiin.

”Isompia ratkaisuja”

Keskusta vaatii vastalauseessaan Suomen viemistä uudistuksilla kasvu- ja työllisyyslinjalle.

Uusien työpaikkojen luomiseksi esitetään kasvurahastoa. Valtion Infra Oy vauhdittaisi työllistäviä liikennehankkeita.

Suomi pitää siirtää biotalouteen ja työuria pidentää. Palvelut on turvattava kotikunta-maakuntamallin pohjalta tehtävillä uudistuksilla.

Keskusta kannustaisi yrityksiä aikaistamaan investointipäätösten tekemistä.

Työllistäville pienyrittäjille ja maatalouden harjoittajille keskusta antaisi 5 prosentin yrittäjätulovähennyksen.

Yhteisöveron alentamisen keskusta jaksottaisi niin, että vuonna 2014 yhteisöveroa alennettaisiin 2,5 prosenttiyksikköä ja vuonna 2015 kahden prosenttiyksikön verran.

JOUKO RÖNKKÖ

Keskustan Sipilä haluaa rehdin ruokaketjun

Lihakunta täytti 110 vuotta

KUOPIO (MT)

Maatalouden kannattavuudessa päähuomio pitää nyt kohdistaa markkinoiden toiminnan oikeudenmukaistamiseen, keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä** sanoo. Hän puhui Lihakunnan 110-vuotisjuhlassa perjantaina.

”Ruuan loppuhinta ei juuri muuttuisi, vaikka viljelijä saisi reilumman osan.”

Ruokakauppa kaipaa Sipilän mielestä lisää kilpailua. Tilanne on tosin sama muuallakin Euroopassa, hän totesi.

Maatalouden tuista puhuttaessa Sipilä kehotti muistamaan, että ne turvaavat työpaikkoja koko ruokaketjussa ja kohtuullistavat ruuan hintaa. Oma ruuantuotanto on lisäksi kansakunnan henkivakuutus.

Viennistä kasvua

Sipilä nostaisi ruuan ja sen ympärillä olevat työpaikat yhdeksi kivijalaksi Suomen selviytymisessä.

”Vienti voi kasvaa Itämeren alueella”, Sipilä sanoi. Hän muistutti, että myös SAK on todennut ruuan viennin yhdeksi mahdolliseksi kasvualaksi.

Samaa mieltä ruuan viennistä oli MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila**.

”Ruuan tuottaminen on kultakimpale, varma kasvuala.”

Visioista ja strategioista Sipilä kertoi pojanpoika Aaron antamin opetuksin. Tämä oli uimaopetuksen aluksi kysynyt, mitä pitää tehdä jotta ”pokkaaleja alkaa tulla”. Jonkin vuoden kuluttua tulikin kuva pojasta ja pokaalista, mutta se oli jääkiekosta.

”Ensimmäinen opetus: pitää olla kunnianhimoinen visio. Toinen opetus: visiosta ei tingitä, mutta strategiaa voi tarkistaa.”

”Omissa visioissani merkittävä rooli on ruualla ja bioenergialla.”

”Tuottajan ääni kuuluu”

Lihakunnan hallituksen puheenjohtaja **Timo Komulainen** muistutti, että lihaosuuskunnilla on yhä tehtävä, vaikka lihan jalostus ja hankintakin on yhtiöitetty.

”Osuuskunnat ovat yhtiöissä paljon vartijoina. Lihakunta yhdessä Itikan ja Pohjanmaan Lihan kanssa käyttää yli 90 prosentin äänivaltaa Atriassa. Tuottajan ääni kuuluu.”

Osuustoiminnan periaatteista Komulainen korosti jäsenten tasavertaisuutta. Lihakunta pitää kiinni siitä, ettei tilan sijainti vaikuta hintaan.

Lihakunta, alkujaan Kuopion Karjanmyyntiosuuskunta, on Suomen vanhin lihaosuuskunta. 110-vuotisjuhlia on vietetty kesällä viljelijätilaisuuksissa. Perjantain juhlissa osuuskunta muisti pitkäaikaisia luottamushenkilöitä ja työntekijöitä. Lihakunta antoi yhtiöissään ensimmäisten joukossa hallintopaikan työntekijöille.

HEIKKI VUORELA

Valtionosuuksien uudistus suosii kasvukuntia

Valtionosuuksien uudistuksessa häviävät eniten kunnat, joissa on iäkäs mutta terve väestö. Monia maaseutukuntia uudistus kohtelee kaltoin, koska niissä väki ikääntyy.

”Siinä täytyy olla pilkkuvirhe tai ajatusvirhe. 90 000 voitaisiin jotenkin kestää, mutta melkein miljoonaa ei mitenkään. En tiedä, miten tästä selvitään”, kommentoi Kinnulan kunnanjohtaja **Juha Urpilainen** torstaina julkistettua ehdotusta valtionosuusjärjestelmäksi.

Kinnulalle ehdotus tosiaan on musertava. Valtionosuuksia lähtisi 524 euroa asukasta kohden, yhteensä 952 000 euroa. Se vastaa 6,8 prosenttia kunnan tuloista.

Ehdotuksessa häviävät eniten kunnat, joissa on iäkäs mutta terve väestö. Kinnula on juuri sellainen.

”Meillä on terveydenhuolto kunnossa, emmekä sairasta kovin paljon. Olisi kannattanut sairastaa”, Urpilainen pohtii.

Maaseutukuntia uudistus kohtelee huonosti, arvioi Sievin kunnan johtaja **Markku Koski**.

”Uudistus tukee kehittyviä ja kasvavia kuntia. Entinen periaate, jossa kuntien välisiä eroja tasataan, on muuttunut. Uudistus jättää alueet, jotka tyytyvät vähään, kehityksen ulkopuolelle.”

Työpaikkojen omavaraisuus on uusi peruste jakaa osuuksia. Sen arvellaan keskittävän rahaa kehyskunnilta keskuskaupungeille.

Ikääntyvät kunnat kärsivät

Nykyjärjestelmässä ikä tuo sairastamista enemmän rahaa. Ehdotuksessa sairastaminen saa enemmän painoa.

”Sairastaminen vie sosiaalikuluista suuremman osan kuin ikääntyminen”, perustelee valtiovarainministeriön neuvotteleva virkamies **Ville Salonen**.

Muutokset perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) laskelmiin. THL olisi viisinkertaistanut sairastavuuden painoarvon uudessa järjestelmässä.

Ehdotuksen valmistelleen selvitysmiehen **Arno Miettisen** mukaan niin radikaalia uudistusta ei ole kuitenkaan mahdollista kerralla tehdä, vaikka ehkä tarvettakin olisi. Nyt sairastavuuden painoarvo kasvaa 2,5-kertaiseksi.

”Nykyjärjestelmässä sairastavuuden perusteella jaetaan 2,3 miljardia euroa. Ehdotus on, että se kasvatettaisiin vajaaseen 6 miljardiin euroon”, Miettinen kertoi torstaina tiedotustilaisuudessa.

Salonen myöntää, että muutos käy joillekin kunnille kipeästi.

”Mutta siirtymäaika on ainakin viisi vuotta. Ensimmäisenä vuotena valtionosuus ei pienene yli viittäkymmentä euroa”, hän lohduttaa.

Valtion harkinnanvarainen tuki vaikeuksissa oleville kunnille säilyy uudistuksessa.

Molemmat kunnanjohtajat pitävät kuntiaan kasvattajaseuroina. Nuoret kasvavat maalla, mutta muuttavat ansaitsemaan kaupunkeihin. He kokevat, että siitä nyt rangaistaan.

”Keski-Suomessa eniten saavat kaksi suurinta kuntaa, Jyväskylä ja Äänekoski. Meidän lisäksi naapurikunnilta Pihtiputaalta ja Viitasaarelta otetaan pois yli miljoona euroa”, Koski manaa.

Myös Tervolan kunta kärsii ikääntyvästä väestöstä.

Kunnanjohtaja **Mika Simoskan** mukaan iän merkityksen vähentäminen on vasta hyväksytyn rakenneuudistuksen vastainen.

”Syödään kunnan edellytyksiä tukea kotona asumista. Yli 85-vuotiaasta saa 7 000 euroa vähemmän vuodessa”, Simoska sanoo.

Paine korottaa veroja kasvaa

Uudistuksen myötä lähes 190 kuntaa menettää valtionosuuksia. Hyötyjiin kuuluu yli 110 kuntaa.

Keskusta kritisoi uudistuksen syventävän alueiden ja kuntien välisiä eroja edelleen. Puolueen laskelmien mukaan yli puolessa kunnista veronkorotuksen paine on yli kaksi prosenttiyksikköä ja 51 kunnassa yli neljä prosenttiyksikköä.

Lopullinen esitys valmistuu Miettiseltä tammikuussa, sitten kunnilta pyydetään lausuntoja. Voimaan uudistus astuu 2015 alussa.

AIMO VAINIO

» Entinen periaate, jossa kuntien välisiä eroja tasataan, on muuttunut. Uudistus jättää alueet, jotka tyytyvät vähään, kehityksen ulkopuolelle.«

MARKKU KOSKI

Kuntien valtionosuuksien uudistus

Muutos nykytilanteeseen, alustava esitys

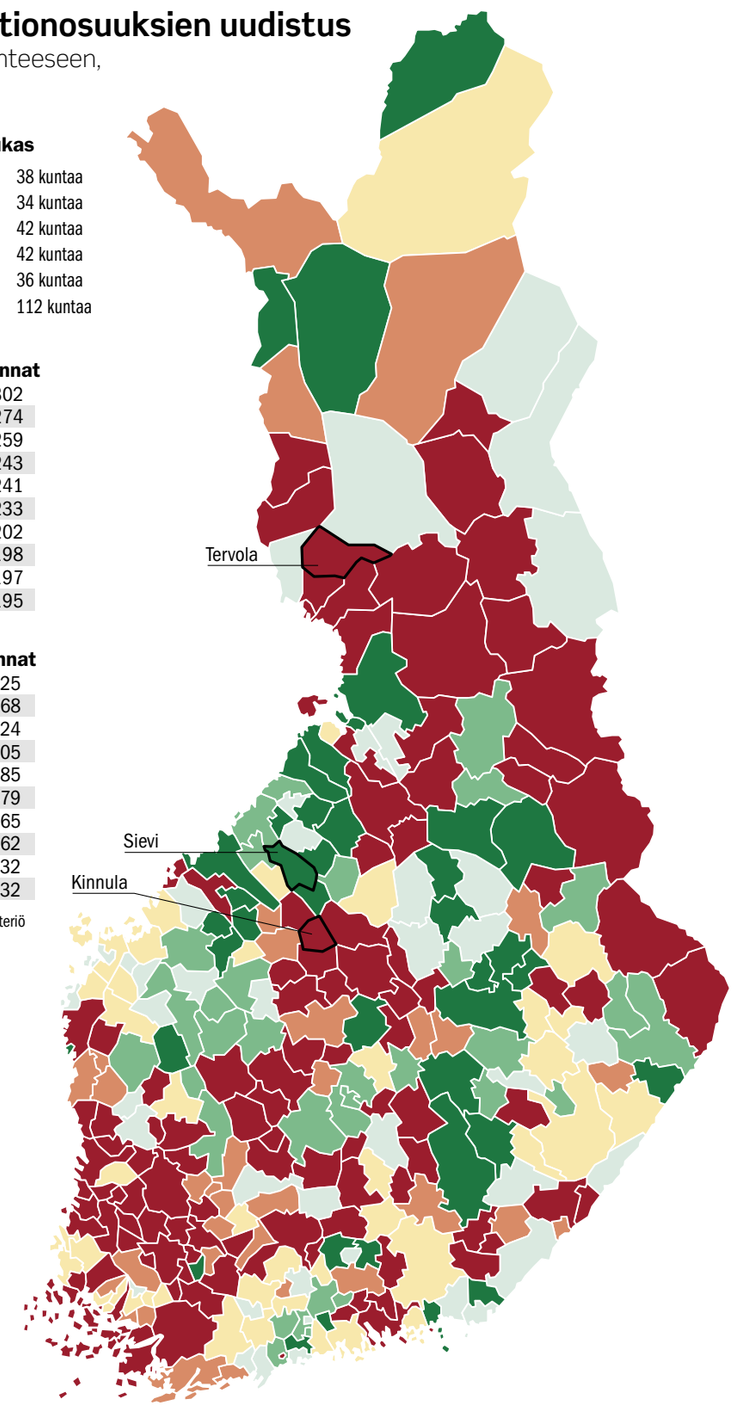

Muutos, euroa/asukas

+100 ... +303	38 kuntaa
+50 ... +100	34 kuntaa
0 ... +50	42 kuntaa
–50 ... 0	42 kuntaa
–100 ... –50	36 kuntaa
–626 ... –100	112 kuntaa

Eniten voittavat kunnat

Siikajoki	+302
Evijärvi	+274
Raahe	+259
Kittilä	+243
Utsjoki	+241
Sievi	+233
Juankoski	+202
Siilinjärvi	+198
Mikkeli	+197
Nivala	+195

Eniten häviävät kunnat

Merikarvia	–625
Pelkosenniemi	–568
Kinnula	–524
Luhanka	–505
Rautavaara	–485
Eurajoki	–479
Tervola	–465
Kemijärvi	–462
Kivijärvi	–432
Pudasjärvi	–432

MT Lähde: Valtiovarainministeriö

VALTIONOSUUDET

Laskentaperusteet yksinkertaistuvat

Valtionosuuksien kokonaismäärä ei muutu, vaan rahat jaetaan uudestaan kuntien kesken. Valtionosuudet ovat yhteensä noin 8,6 miljardia euroa, eli keskimäärin noin 22 prosenttia kuntien tuloista.

Valtionosuudet tasaavat eroja, jotta kaikki kunnat pystyvät tuottamaan peruspalvelut. Paljon verotuloja saavat kunnat saavat vähemmän valtionosuuksia. Vaihteluväli on 3–61 prosenttia.

Järjestelmä yksinkertaistuu. Laskentaperusteita on tarkoitus vähentää 48:sta kahdeksaan. Niitä ovat ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristo ja koulutustausta. Lisäksi on kolme lisäosaa: syrjäisyys, saamelaisten kotiseutulisä ja työpaikkaomavaraisuus.

Syrjäisyyden perusteella maksettava summa pysyy suurin piirtein samana, noin sadassa miljoonassa.

Suurimman määrän rahaa, 31,7 miljoonaa euroa, menettää Turku. Muutos Turun käyttötuloissa on 2,5 prosenttia.

Eniten lisää saa Helsinki, 25,6 miljoonaa euroa. Muutos käyttötuloissa on 0,5 prosenttia.

Suurin muutos tuloissa on Merikarvialla, siellä tulot laskevat 8,6 prosenttia. Summa on kaksi miljoonaa euroa. Merikarvian tuloista 51 prosenttia tulee valtionosuuksista.

Tervolassa paine neljän prosentin veronkorotukselle

Tervolan kunnalle valtionosuuksien uudistus merkitsisi kuntaveron korotusta neljällä prosentilla.

”Voimalaitosten kiinteistöveron tuleminen valtionosuusjärjestelmään oli yllätys. Se suosii kasvukeskuksia, joissa on pääkonttoreita. Ei pääkaupunkiseudulla ole voimalaitoksia, mutta Lapissa on”, kunnanjohtaja **Mika Simoska** sanoo.

”Ilman sitä leikkaus olisi huomattavasti ymmärrettävämpi.”

Tervola menettää kaikkiaan noin 1,6 miljoonaa euroa.

Koko maassa voimalaitosten kiinteistövero vaikuttaa 25 miljoonaa euroa. Pieni summa koko maan mittakaavassa, mutta kohdistuu pieniin kuntiin.

Sievin kunnanjohtajan **Markku Kosken** mukaan tasausjärjestelmää tarvitaan, koska maaseutukuntien mahdollisuudet tuloihin ovat kaupunkeja vähäisemmät.

”Aika vähän on Pitäjänmäellä lehmiä. Lehmät lypsetään maaseudulla, mutta hyöty valuu kaupunkiin”, Koski sanoo.

Valion pääkonttori on Helsingissä Pitäjänmäellä, joten yritysverot maksetaan Helsingille.

”Samanlaisia esimerkkejä on myös energia-alalla.”

Koski puhuu nyt maaseutukunnista yleensä, ei vain Sievin kunnan tilanteesta.

Sievi on nimittäin poikkeus, sillä se on uudistuksen voittajia. Asukasta kohden lisää rahaa olisi tulossa 233 euroa, yhteensä 1,2 miljoonaa euroa.

”Se johtuu siitä, että olemme teollistunut kunta. Meillä on 1 200 teollista työpaikkaa ja työpaikkojen omavaraisuus on 120 prosenttia.”

AIMO VAINIO

PEKKA FALI

Tervolan kunnanjohtaja Mika Simoska on tyytyväinen siihen, että uudistuksessa on pitkä siirtymäaika. ”Kunta on hidas sopeuttaa.”

POLITIIKASTA LYHYESTI

Liian kovia korotuksia

SDP:n kansanedustaja **Pauliina Viitamies** on huolissaan Itellan suurista hinnankorotuksista, jotka vaikeuttavat erityisesti ilmaisjakelulehtien toimintaa. ”On epäreilua, että kun kirjepostin määrä laskee, lehdet joutuvat maksumiehiksi.” Osoitteeton jakelu on ollut puolet Itellan jakelusta. Hinnankorotuksen seurauksena myös sen määrä voi kääntyä laskuun, eikä Itellan toivomia lisätuloja synny, Viitamies pelkää.

EU:sta ei tule Natoa

EU:sta ei tule puolustusliittoa, sanoo kansanedustaja **Jussi Niinistö** (ps.). Teoriassa EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tavoitteena on yhteinen puolustus. Käytännössä EU:ta ei ole kehitetty puolustusliiton suuntaan, ja tuskin tullaan vakavasti kehittämäänkään. Syy on yksinkertainen: valtaosa EU:n jäsenvaltioista kuuluu Natoon. Päällekkäisten järjestelmien rakentamisessa ei ole järkeä.

Ei synny sotea

Vihreissä on pitkin vuotta epäilty, mitä sote-uudistuksesta oikein tulee, eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Outi Alanko-Kahiluoto** sanoo Yle Uutisille. Osa on sitä mieltä, ettei **Petteri Orpon** (kok.) ryhmän paperista ei saa sotea. ”Jos vastuukuntamalli oli jo keväällä perustuslain vastainen, se on sitä edelleen. Keskustelu muista vaihtoehdoista on tarpeen.”

Maaseutu ei kiinnosta

Hallituksen rakennepaketista puuttuu kaikkein keskeisin - kasvun vauhdittamisen eväät, moittii kansanedustaja **Jari Leppä** (kesk.). Erityisesti poissaolollaan loistaa maaseudun mahdollisuuksien hyödyntäminen. Hallitus näkee maaseudun pelkkänä menoeränä.

”Maatalouden kustannuksia on lisätty ja tuloja leikattu. Suoranaisesti estetään maaseudulle rakentamista ja luonnonvarojen kestävää käyttöä.”

Keskittämisen linja

Suomen hallituksen iso suunnitelma on keskittäminen. Viimeisin osoitus on aiemmin viikolla julkistettu kuntien valtionosuusuudistus, sanoo keskustan kansanedustaja **Aila Paloniemi**. Siinä pienet kunnat laitetaan suurten kaupunkien kustannusten maksumiehiksi.

PÄIVÄN KYSYMYS

Mikä on piparinen bussilippu?

Kaukoliikenteen busseissa pystyy matkustamaan huomenna tiistaina syötävällä matkalipulla. Matkalipuksi kelpaa nimittäin koristeltu piparkakku.

Mikä on piparinen bussilippu, liiketoimintapäällikkö Jukka Ylitalo Matkahuolto Oy:stä?

Halusimme ilahduttaa asiakkaitamme vuoden kiireisimpänä matkustusaikana. Sopivaa tapaa miettiessämme syntyi idea piparkakusta, johon on esimerkiksi sokerikuorrutteella kirjoitettu matkan lähtöpiste ja määränpää.

Matkustaja voi siis leipoa ja koristella piparkakun mieleisellään tavalla, kunhan matkan alku- ja loppupiste käyvät siitä ilmi.

Siihen ei tarvitse kuitenkaan kirjoittaa esimerkiksi päivämäärää?

Ei tarvitse. Piparisen lipun voimassaoloaika on joka tapauksessa tiistai 17.12.

Pitääkö lipun olla kokonaan syötävä?

Kyllä. Siihen ei voi kirjoittaa tekstiä esimerkiksi tussilla.

Lippua ei voi kuitenkaan varata omaksi matkaeväkseen?

Ei, lippu vaihdetaan ennen bussiin nousemista bussilippuun Matkahuollon toimipaikassa. Olemme suunnitelleet esittelevämme matkalippuja ainakin sosiaalisessa mediassa.

JUHANI REKU

Piparkakun saa vaihdettua matkalippuun Matkahuollon toimipaikoissa Forssassa, Haminassa, Helsingissä, Huittisissa, Hyvinkäällä, Hämeenlinnassa, Iisalmessa, Imatralla, Joensuussa, Jyväskylässä, Järvenpäässä, Karhulassa, Kemissä, Kokkolassa, Kotkassa, Kouvolassa, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Lapualla, Lohjalla, Loimaalla, Mikkelissä, Mäntsälässä, Oulussa, Pieksämäellä, Pietarsaaressa, Porissa, Porvoossa, Raumalla, Riihimäellä, Rovaniemellä, Salossa, Sastamalassa, Savonlinnassa, Seinäjoella, Sodankylässä, Tampereella, Turussa, Vaasassa, Varkaudessa ja Ylivieskassa.

Koiranruokaa ihmisruuaksi Britanniassa

Koiranruokien valmistukseen tarkoitettua lihaa on päätynyt ihmisravinnoksi Pohjois-Irlannissa Britanniassa, kertoo Britannian yleisradioyhtiö BBC.

Aasiasta peräisin ollutta lihaa ehdittiin käyttää ihmisruokiin tuhat tonnia. Siitä saaduksi hyödyksi arvioidaan 3 miljoonaa puntaa eli punnan nykykurssilla 2,3 miljoonaa euroa.

Väärinkäytös on paljastunut viranomaisille jo vuonna 2005. Aihetta käsitellyt raportti julkistettiin kuitenkin vasta viime viikolla.

MT

OIKAISU

Ammattikalastajan tuloraja 8 500 euroa

Maaseudun Tulevaisuudessa (9.12.) kirjoitettiin virheellisesti kalastuslakiehdotuksen yhdestä pykälästä, joka liittyy määritelmään ”kaupallisesta kalastajasta”.

Kalastuslakiluonnoksen mukaan kalastajan toiminta on yritysmäistä toimintaa, mikäli kolmen tilikauden kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää 8 500 euroa. Summa on määritelty arvonlisäverolaissa.

Jutussa todettiin virheellisesti, että raja ylittyy, mikäli kalastaja maksaa arvonlisäveroa vuodessa yli tulorajan. Toimitus pahoittelee virhettä.

MT